रोऽनुवाक्यामाह। "तपसा देवा देवतामग्र आयन्। तपसर्षयः स्वरन्वविन्दन्। तपसा सपत्नान् प्रणुदामारातीः। येनेदं विश्वं परिभूतं यदस्ति" इति। यज्जगद्देवर्षिमनुष्यादिरूपमस्ति तदिदं 'विश्वं', 'येन' तपसा, 'परिभूतं' सर्व्वतो व्याप्तं, तेन 'तपसा', 'देवाः' इन्द्रादयः सर्वे, देवत्वं 'अग्रे' सृष्ट्यादौ, प्राप्ताः, पूर्व्वसृष्टौ तपस्तप्त्वा देवजन्म लब्धवन्तः। तथा 'ऋषयः' वसिष्ठनारदाद्याः, पूर्व्वानुष्ठितेन 'तपसा', स्वर्गमन्विष्य लब्धवन्तः। वयमपीदानीमनुष्ठितेन 'तपसा' यागादिरूपेण, 'सपत्नान्' शत्रून्, 'प्रणुदाम', प्रकर्षेणापसारयामः। कीदृशान् सपत्नान्, 'अरातीः' अस्मभ्यं दातव्यस्य धनस्यादातॄन्॥

(२) तत्रैव याज्यामाह। "प्रथमजं देवꣳ हविषा विधेम। स्वयम्भु ब्रह्म परमं तपो यत्। सएव पुत्रः स पिता स माता। तपो ह यच्चं प्रथमꣳ सम्बभूव" इति। योऽयं तपोभिमानी देवः स 'प्रथमजः'। तथा चोपनिषदि सृष्टिप्रकरणे तपसः प्रथमजत्वमाम्नायते। सोकामयत बहुस्यां प्रजायेयेति। स तपो तप्यतेति। तादृशं तपोदेवं 'यच्च', 'हविषा', 'विधेम' परिचरेम। यत् 'स्वयम्भु' स्वतःसिद्धं सत्यज्ञानादिरूपं, 'ब्रह्म', 'परमं' सृष्टिकारणरूपं, 'तपः', सम्पन्नं 'सएव' तपोदेवः, पुत्रपितृमात्रादिरूपेणाविर्बभूव। किञ्च 'तपो ह' तप एव, 'प्रथमं', 'यच्चं' पूज्यं, 'सम्बभूव'। सर्व्वोपि हि पुरुषः प्रथमं फलसाधनं तपोनुष्ठाय पश्चात् फलं लभते। तस्मात् प्रशस्तमिदं तपः॥

(३) अथ श्रद्धायै चरुमित्यस्य हविषः पुरोनुवाक्यामाह।